

Funkcjonowanie Wałbrzyskiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej „INVEST-PARK” w dobie pandemii COVID-19

Piotr Hajduga

Uniwersytet Ekonomiczny we Wrocławiu

e-mail: piotr.hajduga@ue.wroc.pl

ORCID: [0000-0002-6946-8598](https://orcid.org/0000-0002-6946-8598)

© 2025 Piotr Hajduga

Praca opublikowana na licencji Creative Commons Uznanie autorstwa-Na tych samych warunkach 4.0 Międzynarodowe (CC BY-SA 4.0). Skrócona treść licencji dostępna jest online na <https://creativecommons.org/licenses/by-sa/4.0/deed.pl>

Cytuj jako: Hajduga, P. (2025). Funkcjonowanie Wałbrzyskiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej „INVEST-PARK” w dobie pandemii COVID-19. *Biblioteka Regionalisty. Regional Journal*, (25), 62-72.

DOI [10.15611/br.2025.1.05](https://doi.org/10.15611/br.2025.1.05)

JEL: R11, R58

Streszczenie

Cel: Celem artykułu jest przedstawienie efektów funkcjonowania Wałbrzyskiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej „INVEST-PARK” w latach 2019-2023, tj. w okresie pandemii COVID-19, w kontekście istniejącej luki badawczej dotyczącej wpływu kryzysów gospodarczych na działalność specjalnych stref ekonomicznych (SSE) w Polsce.

Metodyka: W badaniu wykorzystano metodę opisową oraz ilościową analizę danych zawartych w corocznych raportach publikowanych przez ministra właściwego do spraw gospodarki w ramach *Informacji o realizacji ustawy o specjalnych strefach ekonomicznych*. Przeanalizowano m.in. liczbę ważnych zezwoleń na prowadzenie działalności gospodarczej na terenie strefy wałbrzyskiej, wartość zrealizowanych inwestycji, a także utworzone miejsca pracy.

Wyniki: Zgromadzone dane pozwoliły na ocenę funkcjonowania Wałbrzyskiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej „INVEST-PARK” w czasie pandemii COVID-19. Strefa wałbrzyska wykazywała ciągłość działania, wspierając rozwój przedsiębiorczości pomimo niekorzystnych warunków. Osiągnięte wskaźniki inwestycyjne oraz zatrudnieniowe wskazują na odporność i adaptacyjność strefy wobec globalnych zaburzeń gospodarczych.

Implikacje i rekomendacje: Doświadczenia Wałbrzyskiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej „INVEST-PARK” mogą stanowić punkt odniesienia dla innych SSE w Polsce. Kluczowe jest zapewnienie mechanizmów szybkiego reagowania i utrzymania atrakcyjności inwestycyjnej nawet w warunkach kryzysowych. Rekomenduje się także dalsze badania nad długofalowym wpływem pandemii COVID-19 na strukturę inwestycji i zatrudnienia.

Oryginalność/wartość: Artykuł wypełnia lukę badawczą w zakresie analizy skutków pandemii COVID-19 na funkcjonowanie Wałbrzyskiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej „INVEST-PARK”. Wartość opracowania wynika z jego aktualności, znaczenia praktycznego oraz analizy jednego z kluczowych instrumentów polityki regionalnej w Polsce.

Słowa kluczowe: specjalna strefa ekonomiczna, liczba ważnych zezwoleń, nakłady inwestycyjne, pandemia COVID-19

---

1. Wstęp

Transformacja ustrojowa zainicjowana w Polsce obradami Okrągłego Stołu oraz wyborami parlamentarnymi z czerwca 1989 roku pociągnęła za sobą szereg reform stabilizacyjnych i zmian systemowych, których celem było przystosowanie gospodarki do potrzeb wolnego rynku. W wielu miejscowościach nierentowne przedsiębiorstwa, jak również zakłady przemysłowe wykorzystujące przestarzałą i energochłonną technologię popadły w zadłużenie (Woźniak, 2013, s. 147). W konsekwencji doprowadziło to do załamania lokalnego rynku pracy (Stryjakiewicz, 1999) i generowania wysokiego bezrobocia, a także obniżenia dochodów mieszkańców. Taka sytuacja wystąpiła głównie tam, gdzie rynek pracy w większości był oparty na jednej gałęzi przemysłu lub na jednym dużym zakładzie przemysłowym. Dotyczyło to również Wałbrzycha, gdzie dominowało wydobywanie węgla kamiennego (Błachut, 2009, s. 161).

Ważną rolę w restrukturyzacji i aktywizacji życia gospodarczego regionów oraz tworzeniu nowych miejsc pracy miały odegrać specjalne strefy ekonomiczne (SSE) będące niezwykle istotnym instrumentem polityki regionalnej prowadzonej przez państwo. Polskie władze zachęcane sukcesami, jakie strefy ekonomiczne uprzywilejowane odniosły w innych państwach¹, podjęły decyzję o wykorzystaniu tego instrumentu w naszym kraju.

Pojęcie specjalnej strefy ekonomicznej nie jest jednoznaczne i tym trudniejsze do zdefiniowania, gdyż specjalne strefy funkcjonujące w gospodarce światowej charakteryzują się ogromną różnorodnością. W opracowaniach anglojęzycznych można spotkać się np. z terminem EPZ (*export processing zone*) (Gibbon i in., 2008; UNCTAD, 2015) bądź z informacją, iż SSE są pojęciem mieszczącym w sobie strefy wolnego handlu (*free-trade zones*), strefy przetwarzania eksportu (*export-processing zones*), parki przemysłowe (*industrial parks*), strefy wysokich technologii (*high-tech zones*), strefy ekonomiczne i rozwijające technologię (*economic & technology-development zones*), parki naukowo-technologiczne (*science & technology parks*), otwarte porty (*free ports*), strefy korporacyjne/przedsiębiorstw (*enterprise zones*) i inne (Zeng, 2016, s. 2).

Główną przesłanką tworzenia specjalnych stref ekonomicznych w Polsce była aktywizacja gospodarcza regionów wytypowanych do rozwoju (Ustawa z dnia 20 października 1994 r.). Przywołany akt prawny wskazuje na strefę jako „wyodrębnioną zgodnie z przepisami ustawy, niezamieszkałą część terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, na której terenie może być prowadzona działalność gospodarcza na zasadach określonych ustawą” (Ustawa z dnia 20 października 1994 r., art. 2). Jest to więc obszar, dla którego państwo ustanawia szczególne warunki prawne i ekonomiczno-finansowe działalności gospodarczej. W takim ujęciu specjalna strefa ekonomiczna staje się specyficznym instrumentem polityki gospodarczej państwa w celu rozwoju określonych obszarów kraju.

Proces przyciągania i utrzymywania inwestorów stanowi istotny czynnik sprzyjający przyspieszeniu rozwoju gospodarczego państwa, co w dalszej perspektywie przekłada się na wzrost dobrobytu społecznego oraz poprawę jakości życia obywateli (Peres i in., 2018). W związku z tym rządy wielu krajów podejmują działania mające na celu zachęcenie krajowych właścicieli kapitału do inwestowania,

---

¹ Przykładem strefy, która w znacznym stopniu przyczyniła się do rozwoju regionu i jego restrukturyzacji, jest strefa Shannon w Irlandii, którą uważa się za pierwowzór wielu stref, w tym także i polskich.

a także przyciągnięcie inwestorów zagranicznych (Tavares-Lehmann i in., 2016). Analogiczne działania obserwuje się również w Polsce, gdzie stosowane są różnorodne instrumenty wsparcia inwestycyjnego.

W związku z istniejącą luką badawczą intencją autora niniejszego artykułu było przedstawienie efektów funkcjonowania Wałbrzyskiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej „INVEST-PARK” (WSSE) w latach 2019-2023, tj. w okresie pandemii COVID-19. W tym celu wykorzystano dane zawarte w corocznych raportach publikowanych przez ministra właściwego do spraw gospodarki w ramach *Informacji o realizacji ustawy o specjalnych strefach ekonomicznych*. Badanie koncentrowało się na wynikach mierzonych liczbą ważnych zezwoleń na prowadzenie działalności gospodarczej na terenie strefy wałbrzyskiej, wartością nakładów inwestycyjnych, a także liczbą miejsc pracy. Autor widział potrzebę przeprowadzenia pogłębionej analizy dostępnej literatury na temat funkcjonowania WSSE, jak również dotychczasowych badań empirycznych w tym zakresie. Wybrany temat wydaje się szczególnie istotny, jeśli weźmie się pod uwagę wysoką pozycję strefy wałbrzyskiej we wspieraniu rozwoju społeczno-gospodarczego regionu.

2. Wałbrzyska SSE „INVEST-PARK”

Wałbrzyska Specjalna Strefa Ekonomiczna „INVEST-PARK” należy do grona najszybciej rozwijających się stref przemysłowych w Polsce. Zlokalizowana jest w południowo-zachodniej części kraju i obejmuje obszary województw: dolnośląskiego, opolskiego, wielkopolskiego oraz lubuskiego. Strefa ta, należąca do najlepiej zagospodarowanych, została powołana na podstawie Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 15 kwietnia 1997 r. w sprawie ustanowienia wałbrzyskiej specjalnej strefy ekonomicznej (Dz. U. z 1997 r. nr 46, poz. 290) na okres 20 lat. Według obowiązujących przepisów strefa wałbrzyska będzie funkcjonowała do końca 2026 roku. Zgodnie z założeniami pierwotnego planu rozwoju strefy, określonymi w rozporządzeniu Ministra Gospodarki z dnia 2 grudnia 1997 r. w sprawie ustalenia planu rozwoju Wałbrzyskiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej „INVEST-PARK” (Dz. U. z 1997 r. nr 153, poz. 1004), jej funkcjonowanie miało na celu stworzenie nowych miejsc pracy, stymulację aktywności gospodarczej regionu według zasad zrównoważonego rozwoju, łagodzenie społecznych i ekonomicznych skutków restrukturyzacji sektora górniczego, efektywne wykorzystanie istniejącej infrastruktury technicznej oraz wspieranie lokalnych podmiotów gospodarczych.

Wałbrzyską Specjalną Strefę Ekonomiczną „INVEST-PARK” utworzono na terenie dawnego województwa wałbrzyskiego, którego dominującą branżą gospodarki był przemysł wydobywczy i włókienniczy. Pochodną takiego profilu produkcyjnego były kooperujące zakłady z branży elektromechanicznej, elektrotechnicznej, metalowej, a także ceramicznej i przetwórstwa tworzyw sztucznych. Likwidacja na początku lat 90. XX w. kopalń węgla kamiennego wpłynęła niekorzystnie na kondycję podmiotów działających na potrzeby górnictwa. Spowodowało to gwałtowny wzrost bezrobocia. W odpowiedzi na zaistniałą sytuację niezwłocznie podjęto szereg działań ukierunkowanych na jej poprawę oraz restrukturyzację funkcjonujących zakładów przemysłowych. Jednym z kluczowych instrumentów mających na celu pobudzenie aktywności gospodarczej regionu było utworzenie WSSE (Hajduga, 2009, s. 105).

W momencie utworzenia Wałbrzyskiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej „INVEST-PARK” wydawało się, że korzystne wsparcie finansowe będzie początkową zachętą do lokowania tam inwestycji. Skutkiem takiego założenia było objęcie strefą uprzywilejowaną terenów w dużej mierze o tradycyjnych formach monokultury przemysłowej, co miało pewne uzasadnienie. Uważano, że przekształcenia w przemyśle, przede wszystkim górnictwym, uwolnią siłę roboczą, stanowiącą kolejne źródło korzyści dla inwestorów (Fiedor, 2007, s. 110).

W początkowym okresie działalności strefa wałbrzyska obejmowała powierzchnię 256,43 ha rozmieszczoną w czterech podstrefach: Wałbrzych, Dzierżoniów, Nowa Ruda oraz Kłodzko. Funkcję

zarządzającego strefą powierzono spółce Wałbrzyska Specjalna Strefa Ekonomiczna „INVEST-PARK” Sp. z o.o. z siedzibą w Wałbrzychu (Hajduga, 2007, s. 57).

Stały rozwój aktywności w obszarach uprzywilejowanych, rosnące zainteresowanie ze strony gmin oraz inwestorów, a także nowelizacje przepisów dotyczących wspierania inwestycji przyczyniły się do sukcesywnego powiększania obszaru strefy wałbrzyskiej. Zmiany te wynikały przede wszystkim z wyczerpywania się dostępnych, atrakcyjnych gruntów inwestycyjnych na pierwotnie wyznaczonym terenie. Ekspansja terytorialna strefy opierała się na dwóch wzajemnie uzupełniających się mechanizmach wspieranych odpowiednimi regulacjami prawnymi. Pierwszy z nich obejmował wyznaczanie nowych terenów objętych statusem strefy, natomiast drugi dotyczył zamiany gruntów już włączonych do strefy, lecz nieatrakcyjnych dla inwestorów na obszary lepiej dostosowane do ich potrzeb (Broszkiewicz, 2006, s. 86-88).

W celu sprostania oczekiwaniom zgłaszanym przez inwestorów zarządzający strefą wałbrzyską, we współpracy z innymi podmiotami zaangażowanymi w procesy inwestycyjne, dążyli do możliwie najlepszego dostosowania oferty lokalizacyjnej strefy. We wczesnej fazie realizacji tych działań pojawiały się liczne wątpliwości, szczególnie w zakresie zasadności przyjętych rozwiązań. Krytycy podkreślali ryzyko nadmiernego rozproszenia inwestycji, co mogłoby ograniczyć wpływ strefy na objętą nią terytoria. Zwracano również uwagę na możliwość wystąpienia konfliktu interesów pomiędzy różnymi strefami działającymi w tym samym regionie. Jednakże sukcesy inwestycyjne osiągnięte dzięki nowemu podejściu do funkcjonowania terenów uprzywilejowanych doprowadziły do jego upowszechnienia i uznania za obowiązujący standard (Broszkiewicz, 2006, s. 86-88).

Działania te zaowocowały powiększeniem Wałbrzyskiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej „INVEST-PARK” do 745,90 ha, a dołączone obszary zlokalizowano w obrębie Brzegu Dolnego, Jelcza-Laskowic, Kudowy-Zdroju, Oławy, Strzelina, Świdnicy, Wrocławia i Żarowa. Dwie kolejne podstrefy powstały na terenach zlokalizowanych poza województwem dolnośląskim – w Nysie (województwo opolskie) i Krotoszynie (województwo wielkopolskie). Ostatnie poszerzenie strefy nastąpiło w 2017 roku, kiedy to włączono do jej obszaru tereny położone w gminach: Brzeg, Dobroszyce, Kąty Wrocławskie, Łubowo i Stoszowice.

3. Powierzchnia Wałbrzyskiej SSE „INVEST-PARK” i jej wykorzystanie

16 czerwca 2019 roku weszła w życie zmiana art. 5a ust. 1 ustawy o specjalnych strefach ekonomicznych, wprowadzona na mocy Ustawy z dnia 10 maja 2018 r. o wspieraniu nowych inwestycji (Dz. U. z 2018 r., poz. 1162 ze zm.). W ten sposób uniemożliwiono zmianę granic, a tym samym dalsze rozszerzanie obszaru SSE w Polsce.

Wałbrzyska Specjalna Strefa Ekonomiczna „INVEST-PARK” według stanu z dnia 31 grudnia 2023 roku obejmowała tereny zlokalizowane w 17 miastach i 47 gminach. W ostatnich latach przed nowelizacją ustawy o specjalnych strefach ekonomicznych obszar WSSE systematycznie się powiększał, co dowodzi popularności tej formy wsparcia wśród przedsiębiorców.

Na podstawie danych zawartych w tabeli 1 można stwierdzić, że na koniec 2023 roku Wałbrzyska Specjalna Strefa Ekonomiczna „INVEST-PARK” obejmowała powierzchnię 3774,5461 ha, co stanowiło 16,45% łącznego obszaru wszystkich specjalnych stref ekonomicznych w Polsce. Średni poziom wykorzystania powierzchni WSSE wynosił 68,96%, podczas gdy zagospodarowanie całkowitej powierzchni stref w skali kraju sięgało 75,09%.

Lokalizacja terenów objętych uprzywilejowaniem strefowym pokrywała się z założeniami polityki regionalnej, które w poszczególnych okresach były ujmowane w planach rozwoju WSSE. Rozwój przestrzenny strefy uzależniony był przede wszystkim od aktywności podmiotów zainteresowanych funkcjonowaniem na obszarze uprzywilejowanym oraz współpracy pomiędzy poszczególnymi jednostkami na wszystkich szczeblach decyzyjnych. Charakter i zakres zmian stanowiły pochodną

Tabela 1. Wielkość, lokalizacja i zagospodarowanie obszaru WSSE według stanu na dzień 31 grudnia 2023 roku

Obszar strefy (ha)	Grunty zagospodarowane* (ha)	Grunty niezagospodarowane (ha)	Stopień zagospodarowania gruntów (%)	Lokalizacja strefy
3774,5461	2603,0207	1171,5254	68,96	miasta: Bielawa, Bolesławiec, Dzierżoniów, Grodków, Jawor, Kalisz, Kłodzko, Kudowa-Zdrój, Leszno, Nowa Ruda, Oleśnica, Oława, Opole, Świdnica, Świebodzice, Wałbrzych, Wrocław gminy: Bolków, Brzeg, Brzeg Dolny, Bystrzyca Kłodzka, Dąbrowa, Długołęka, Dobromierz, Dobroszyce, Góra, Jarocin, Jelcz-Laskowice, Kąty Wrocławskie, Kluczbork, Kłodzko, Koberzyce, Kościan, Krotoszyn, Książ Wielkopolski, Lewin Brzeski, Łubowo, Męcinka, Namysłów, Niemodlin, Nowa Ruda, Nysa, Oława, Otmuchów, Pleszew, Praszka, Prudnik, Rawicz, Skarbimierz, Stoszowice, Strzegom, Strzelin, Syców, Szprotawa, Śrem, Świdnica, Świebodzin, Twardogóra, Wądroże Wielkie, Wiązów, Wołów, Września, Ząbkowice Śląskie, Żarów

* Do kategorii gruntów zagospodarowanych zaliczono powierzchnie zajęte przez przedsiębiorców posiadających zezwolenie na prowadzenie działalności gospodarczej na terenie strefy lub decyzję o wsparciu wydaną na podstawie Ustawy z dnia 10 maja 2018 r. o wspieraniu nowych inwestycji – dla inwestycji planowanych na terenach znajdujących się w granicach strefy; nieruchomości zajęte przez przedsiębiorców prowadzących działalność bez zezwolenia lub decyzji, niezależnie od tego, czy kiedykolwiek je posiadali; grunty wykorzystywane pod infrastrukturę.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z *Informacji o realizacji ustawy o specjalnych strefach ekonomicznych. Stan na 31 grudnia 2023 r.*, s. 9-10.

wielkości potencjalnych inwestycji i wynikały z wzajemnych porozumień pomiędzy inwestorami, zarządzającym oraz innymi podmiotami zaangażowanymi w funkcjonowanie strefy wałbrzyskiej (Hajduga, 2009, s. 167).

4. Efekty funkcjonowania Wałbrzyskiej SSE „INVEST-PARK”

Analiza funkcjonowania specjalnych stref ekonomicznych oraz ich wpływu na otoczenie stanowi zadanie wyjątkowo złożone. Wynika to z szeregu trudności, które uniemożliwiają sformułowanie jednoznacznej i syntetycznej oceny obszarów objętych preferencjami. Pierwsza grupa problemów dotyczy przestrzeni badawczej. Zmiany w podziale administracyjnym kraju znacząco utrudniają zachowanie ciągłości w agregacji danych statystycznych. Kolejną barierą jest niedostateczna dokumentacja, która mogłaby potwierdzić występowanie oczekiwanych prawidłowości. W rezultacie pełna analiza często okazuje się niemożliwa, a niektóre jej elementy opierają się jedynie na trudno weryfikowalnych sądach dotyczących występowania danego zjawiska. Druga grupa problemów wynika bezpośrednio z charakterystyki samego obiektu badań – specjalnych stref ekonomicznych. Ich zmienność w czasie i przestrzeni prowadzi do licznych nieścisłości, które utrudniają przeprowadzenie dynamicznej analizy. Trudno jednoznacznie stwierdzić, czy obserwowane w ostatnich latach zmiany są efektem zastosowanych instrumentów wsparcia, czy raczej odzwierciedlają opóźnione skutki wcześniejszych działań zgodnych z uprzednio stosowanymi rozwiązaniami (Broszkiewicz, 2006, s. 210). Ocena wpływu SSE na rozwój regionalny wymaga analizy procesów inwestycyjnych w podziale na poszczególne podstrefy. Jednak dostęp do pełnych i wiarygodnych danych – np. dotyczących wartości kapitału inwestycyjnego czy poziomu zatrudnienia – jest w wielu przypadkach znacznie ograniczony, a niekiedy wręcz niemożliwy (Hajduga, 2014, s. 59).

W świetle przedstawionej argumentacji zasadne wydaje się przeprowadzenie dynamicznej analizy Wałbrzyskiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej „INVEST-PARK”, wzbogaconej o elementy wielowymiarowej analizy porównawczej. W niniejszym artykule analizie poddano jedynie liczbę ważnych zezwoleń na prowadzenie działalności gospodarczej na terenie strefy wałbrzyskiej, wartość nakładów inwestycyjnych, a także liczbę miejsc pracy.

Wałbrzyska Specjalna Strefa Ekonomiczna „INVEST-PARK” ze względu na korzystne warunki inwestowania oraz profesjonalną obsługę potencjalnych inwestycji znajduje się w czołówce specjalnych stref ekonomicznych funkcjonujących w Polsce.

W tabeli 2 zawarto informacje dotyczące liczby oraz dynamiki ważnych zezwoleń na prowadzenie działalności gospodarczej w Wałbrzyskiej Specjalnej Strefie Ekonomicznej „INVEST-PARK” w latach 2019-2023. Dane przedstawiono w ujęciu narastającym, co oznacza, że obejmują one wszystkie zezwolenia wydane od początku funkcjonowania WSSE i ważne na koniec każdego roku.

Wejście w życie Ustawy z dnia 10 maja 2018 r. o wspieraniu nowych inwestycji, która wprowadziła możliwość uzyskania zwolnienia podatkowego dla przedsiębiorców realizujących projekty inwestycyjne na terenie całego kraju, spowodowało, że w latach 2020-2023 nie wydano żadnego nowego zezwolenia na działalność w ramach WSSE.

Tabela 2. Liczba oraz dynamika ważnych zezwoleń na prowadzenie działalności gospodarczej w WSSE w latach 2019-2023

Rok	Liczba ważnych zezwoleń (stan na koniec roku w szt.)		Dynamika (rok poprzedni = 100)	Wzrost*	
	WSSE	średnia krajowa		WSSE	średnia krajowa
2019	329	171	95,9	-8,2	-6,8
2020	326	164	99,1		
2021	320	157	98,2		
2022	312	150	97,5		
2023	295	143	94,6		

* Wartość średniorocznego wzrostu wyliczonego na podstawie równania regresji linii trendu.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z *Informacji o realizacji ustawy o specjalnych strefach ekonomicznych w latach 2019-2023* (Ministerstwo Rozwoju, 2019; Ministerstwo Rozwoju, Pracy i Technologii, 2020; Ministerstwo Rozwoju i Technologii, 2021, 2022, 2023).

Konsekwencją wejścia w życie Ustawy z dnia 10 maja 2018 r. o wspieraniu nowych inwestycji i braku nowych zezwoleń na działalność w specjalnych strefach ekonomicznych, przy równoczesnym wyłączeniu z obrotu prawnego znacznej liczby zezwoleń udzielonych przedsiębiorcom w poprzednich latach, był spadek łącznej liczby ważnych zezwoleń w WSSE na koniec 2023 roku do poziomu 295. W analizowanym okresie łączna liczba ważnych zezwoleń w strefie wałbrzyskiej zmniejszyła się o 34, tj. o 10,3%. Spadek dynamiki liczby ważnych zezwoleń w poszczególnych latach w WSSE był dość stabilny z niewielkimi wahaniami. Największy zanotowano w roku 2023 (94,6% w porównaniu z rokiem poprzednim). Strefa wałbrzyska wyróżniała się na tle innych specjalnych stref ekonomicznych w Polsce pod względem tempa spadku liczby ważnych zezwoleń. W latach 2019-2023 liczba ta zmniejszała się tam średnio o 8,2 rocznie, podczas gdy średni roczny spadek dla wszystkich stref w kraju wynosił 6,8.

Przyczynami spadku liczby ważnych zezwoleń w Wałbrzyskiej Specjalnej Strefie Ekonomicznej „INVEST-PARK” w latach 2019-2023 były:

1. Zmiany legislacyjne: wprowadzenie Ustawy z dnia 10 maja 2018 r. o wspieraniu nowych inwestycji spowodowało brak wydawania nowych zezwoleń na działalność w specjalnych strefach ekonomicznych.

2. Wygaśnięcie zezwoleń: wiele zezwoleń udzielonych przedsiębiorcom w poprzednich latach zostało wyłączonych z obrotu prawnego, co przyczyniło się do zmniejszenia łącznej liczby ważnych zezwoleń.
3. Kryzys gospodarczy wywołany pandemią COVID-19: niektórzy przedsiębiorcy nie byli w stanie spełnić warunków zezwoleń, takich jak poziom zatrudnienia, co prowadziło do ich wygaśnięcia.

Nakłady inwestycyjne zrealizowane na terenie Wałbrzyskiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej „INVEST-PARK” pochodziły zarówno od przedsiębiorstw krajowych, jak i zagranicznych. W tabeli 3 przedstawiono łączną wartość tych nakładów w ujęciu narastającym za lata 2019-2023.

Tabela 3. Wielkość oraz dynamika nakładów inwestycyjnych w WSSE w latach 2019-2023

Rok	Poniesione nakłady inwestycyjne (skumulowane, stan na koniec roku w mln zł)		Dynamika (rok poprzedni = 100)	Wzrost*	
	WSSE	średnia krajowa		WSSE	średnia krajowa
2019	27 768,64	9 428,61	114,2	2561,9	588,2
2020	30 554,28	10 420,07	110,0		
2021	33 445,69	10 897,09	109,5		
2022	35 047,90	11 212,89	104,8		
2023	38 331,21	11 973,21	109,4		

* wartość średniorocznego wzrostu wyliczonego na podstawie równania regresji linii trendu.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z *Informacji o realizacji ustawy o specjalnych strefach ekonomicznych w latach 2019-2023* (Ministerstwo Rozwoju, 2019; Ministerstwo Rozwoju, Pracy i Technologii, 2020; Ministerstwo Rozwoju i Technologii, 2021, 2022, 2023).

Dane dotyczące całkowitych nakładów inwestycyjnych w Wałbrzyskiej Specjalnej Strefie Ekonomicznej „INVEST-PARK” prezentują się wyjątkowo imponująco. W latach 2019-2023 ich wartość wzrastała średnio o 2561,9 mln zł rocznie, co znacznie przewyższa średnią krajową wynoszącą 588,2 mln zł. Taki wynik świadczy o silnej pozycji WSSE wśród polskich stref ekonomicznych oraz o jej szczególnej atrakcyjności dla inwestorów.

Wielkość inwestycji realizowanych w Wałbrzyskiej Specjalnej Strefie Ekonomicznej „INVEST-PARK” w latach 2019-2023 konsekwentnie przewyższała średnią wartość nakładów inwestycyjnych we wszystkich polskich strefach. Co istotne, różnica między średnim poziomem inwestycji w Polsce a wartością nakładów w WSSE z roku na rok się powiększała. Taki trend wskazuje na wysoką jakość zarządzania strefą, która znacząco odbiega od średniej krajowej. Można zatem stwierdzić, że strefa wałbrzyska jest wyjątkowo chętnie wybierana przez inwestorów, co świadczy o jej efektywności i konkurencyjności. W związku z tym narzędzia oraz strategie wykorzystywane przez WSSE do pozyskiwania inwestorów powinny być szerzej stosowane także w innych obszarach uprzywilejowanych w Polsce, aby maksymalizować efektywność krajowego systemu stref ekonomicznych (Fiedor, 2007, s. 100-103).

Do końca 2023 roku przedsiębiorcy działający na obszarze WSSE zainwestowali łącznie 38 331,21 mln zł. Stanowiło to wzrost o 10 562,57 mln zł w porównaniu z kwotą inwestycji z roku 2019, co odpowiada wzrostowi o 38%. Warto jednak zauważyć, że dynamika skumulowanej wartości inwestycji zaczęła maleć do 2022 roku, co częściowo można przypisać negatywnym skutkom pandemii COVID-19, która wpłynęła na wiele aspektów gospodarki i działalności inwestycyjnej.

W związku z wysokimi nakładami inwestycyjnymi przedsiębiorstw działających na terenie Wałbrzyskiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej „INVEST-PARK”, a także z prawdopodobieństwem wykorzystywania nowoczesnych technologii można przyjąć, że inwestycje te nie koncentrują się jedynie na obsłudze rynku lokalnego. Zaawansowana technologia zapewniająca wysoką jakość produktów stwarza

możliwości sprzedaży wyrobów na wymagających rynkach międzynarodowych. Taki rozwój eksportu wpływa na zwiększenie udziału Polski w handlu międzynarodowym, co stanowi korzystny czynnik wspierający wzrost gospodarki krajowej (Hajduga, 2007, s. 60).

Wielkość projektów inwestycyjnych realizowanych na terenie WSSE ma bezpośredni wpływ na rozwój sektora okołobiznesowego i usługowego w regionie, w szczególności w branżach budowlanej, geodezyjnej i projektowej. Wykonawcami oraz podwykonawcami większości kontraktów budowlanych są firmy lokalne, co przyczynia się do wzrostu zatrudnienia i wzmacnia gospodarkę regionu. Inwestorzy zagraniczni często deklarują współpracę z polskimi przedsiębiorstwami, a to dodatkowo stymuluje rozwój lokalnych firm. Ponadto w otoczeniu strefy powstają firmy kurierskie, transportowe, cateringowe, biura obrotu nieruchomościami oraz punkty gastronomiczne wspierające dalszy rozwój infrastruktury usługowej w regionie (Hajduga, 2007, s. 60).

Wzrost nakładów inwestycyjnych w Wałbrzyskiej Specjalnej Strefie Ekonomicznej „INVEST-PARK” w latach 2019-2023 wynikał z kilku kluczowych czynników:

1. Atrakcyjność inwestycyjna regionu: strefa wałbrzyska przyciąga inwestorów dzięki dobrze rozwiniętej infrastrukturze, dogodnemu położeniu oraz bliskości rynków zbytu i instytucji badawczych.
2. Wsparcie rządowe i ulgi podatkowe: inwestorzy mogą liczyć na różnorodne formy wsparcia, takie jak ulgi podatkowe i zwolnienia, co czyni inwestycje bardziej opłacalnymi.
3. Duże projekty inwestycyjne: w regionie realizowane są duże projekty, np. inwestycje grupy Bosch w fabrykę pomp ciepła oraz projekt Aira we Wrocławiu, które przyciągają znaczące nakłady finansowe.
4. Stabilność gospodarcza: mimo globalnych wyzwań, takich jak wzrost cen energii i niepewność geopolityczna WSSE utrzymuje stabilność gospodarczą, co zachęca inwestorów do lokowania kapitału w regionie.
5. Innowacyjność i transformacja energetyczna: inwestycje w nowoczesne technologie i odnawialne źródła energii (OZE) przyciągają inwestorów zainteresowanych długoterminowym rozwojem i zrównoważonymi rozwiązaniami.

Utworzone miejsca pracy stanowią jedno z kluczowych kryteriów charakteryzujących firmy działające w specjalnych strefach ekonomicznych. Dzięki temu, że przedsiębiorstwa te funkcjonują w wydzielonej gospodarczo enklawie, możliwe jest precyzyjne określenie wszystkich parametrów ekonomicznych tej grupy inwestorów. Ułatwia to ocenę, czy firmy te wyróżniają się na tle pozostałych przedsiębiorstw w regionie, a także pozwala na monitorowanie ich wpływu na lokalną gospodarkę (Pastusiak, 2011, s. 228).

Zmiany w zakresie zatrudnienia (w ujęciu narastającym) w Wałbrzyskiej Specjalnej Strefie Ekonomicznej „INVEST-PARK” w latach 2019-2023 zostały zaprezentowane w tabeli 4.

Tabela 4. Wielkość oraz dynamika zatrudnienia w WSSE w latach 2019-2023

Rok	Zatrudnienie (stan na koniec roku w osobach)		Dynamika (rok poprzedni = 100)	Wzrost*	
	WSSE	średnia krajowa		WSSE	średnia krajowa
2019	55 610	27 715	102,8	1548	-2
2020	56 456	27 506	101,7		
2021	59 410	27 790	105,1		
2022	61 452	27 852	103,4		
2023	60 898	27 531	99,1		

* Wartość średniorocznego wzrostu wyliczonego na podstawie równania regresji linii trendu.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z *Informacji o realizacji ustawy o specjalnych strefach ekonomicznych w latach 2019-2023* (Ministerstwo Rozwoju, 2019; Ministerstwo Rozwoju, Pracy i Technologii, 2020; Ministerstwo Rozwoju i Technologii, 2021, 2022, 2023).

W latach 2019-2023 w Wałbrzyskiej Specjalnej Strefie Ekonomicznej „INVEST-PARK” średniorocznie tworzono 1548 nowych miejsc pracy. Dla porównania, w skali kraju w tym samym okresie corocznie średnio ubywały 2 miejsca pracy. W latach 2019-2022 WSSE odnotowywała stały wzrost liczby miejsc pracy (w ujęciu narastającym). Natomiast w roku 2023 zaobserwowano spadek zatrudnienia w porównaniu z tym z roku poprzedniego.

Do końca 2023 roku przedsiębiorcy prowadzący działalność gospodarczą na terenie Wałbrzyskiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej „INVEST-PARK” zatrudniali łącznie 60 898 osób. W latach 2019-2023 zatrudnienie ogółem wzrosło o 5288 osób, co stanowiło wzrost o 9,5%. W latach 2022-2023 dynamika wzrostu zatrudnienia uległa jednak osłabieniu. Liczba miejsc pracy spadła z 61 452 na koniec 2022 roku do 60 898 na koniec 2023 roku, co oznaczało spadek o 0,9%. Był on wynikiem kilku czynników, w tym negatywnego wpływu pandemii COVID-19, załamania koniunktury gospodarczej, zmniejszenia liczby wakatów oraz redukcji etatów w niektórych branżach.

5. Podsumowanie

Ocena funkcjonowania Wałbrzyskiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej „INVEST-PARK” oraz jej wpływu na otoczenie stanowi zadanie wymagające pogłębionych i szczegółowych badań. Tego rodzaju analiza jest jednak wyzwaniem, ponieważ przy formułowaniu oceny należy uwzględnić szereg czynników, a także pamiętać, że ten sam fakt może być postrzegany w odmienny sposób przez różne podmioty lub grupy interesu (Kubin, 2010, s. 32).

Pandemia COVID-19 stanowiła ogromne wyzwanie dla wielu sektorów gospodarki, w tym dla strefy wałbrzyskiej. Pomimo trudności WSSE wykazała się zdolnością do adaptacji i elastycznością, co pozwoliło na utrzymanie stabilności i dalszy rozwój. Wprowadzone strategie wsparcia oraz dostosowanie działań do nowych realiów gospodarczych umożliwiły przedsiębiorstwom działającym w strefie przetrwanie kryzysu i kontynuowanie inwestycji.

Analiza funkcjonowania WSSE w latach 2019-2023 pokazuje, że strefa ta nie tylko przyciągała znaczące nakłady inwestycyjne, ale także tworzyła nowe miejsca pracy, co miało pozytywny wpływ na lokalną gospodarkę. Pomimo spadku zatrudnienia w 2023 roku wynikającego z globalnych problemów gospodarczych WSSE nadal pozostaje kluczowym elementem wspierającym rozwój społeczno-gospodarczy regionu.

Wnioski z przeprowadzonej analizy mogą posłużyć jako cenne wskazówki dla innych stref ekonomicznych w Polsce, pokazując, że odpowiednie zarządzanie i elastyczność w obliczu kryzysu mogą przynieść pozytywne rezultaty. Wałbrzyska Specjalna Strefa Ekonomiczna „INVEST-PARK” stanowi przykład skutecznego radzenia sobie z wyzwaniami i może być wzorem dla innych regionów dążących do zrównoważonego rozwoju gospodarczego.

Zmiany legislacyjne wprowadzone Ustawą z dnia 10 maja 2018 r. o wspieraniu nowych inwestycji w zakresie funkcjonowania specjalnych stref ekonomicznych w Polsce i ich wpływu na rozwój społeczno-gospodarczy w myśl nowych przepisów mogą stanowić kolejny potencjalny obszar badawczy w przyszłości.

Bibliografia

- Błachut, J. (2009). Specjalne Strefy Ekonomiczne w obszarach górskich na przykładzie Wałbrzycha. *Czasopismo Techniczne. Architektura*, 2A 106(10), 161-167.
- Broszkiewicz, P. (2006). *Specjalne strefy ekonomiczne jako czynnik rozwoju regionalnego (na przykładzie Dolnego Śląska w latach 1997-2005)* [Nieopublikowana rozprawa doktorska]. Akademia Ekonomiczna im. Oskara Langego we Wrocławiu.
- Fiedor, B. (red.). (2007). *Wałbrzyska Specjalna Strefa Ekonomiczna INVEST-PARK. Bilans pierwszej dekady, wpływ na region i perspektywy rozwoju*. Wydawnictwo Akademii Ekonomicznej im. Oskara Langego we Wrocławiu.

- Gibbon, P., Jones, S. i Thomsen, L. (2008). *An Assessment of the Impacts of Export Processing Zones and an Identification of Appropriate Measures to Support their Development*. Danish Institute for International Studies.
- Hajduga, P. (2007). Rola Wałbrzyskiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej „INVEST-PARK” w kształtowaniu atrakcyjności inwestycyjnej Dolnego Śląska. W: Z. Przybyła (red.), *Gospodarka Przestrzenna X* (s. 55-62). Wydawnictwo Turystyczne „PLAN”.
- Hajduga, P. (2008). Efekty funkcjonowania Wałbrzyskiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej „INVEST-PARK” po akcesji Polski do Unii Europejskiej. *Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Szczecińskiego. Ekonomiczne problemy usług*, (489), 163-172.
- Hajduga, P. (2009). Wpływ specjalnej strefy ekonomicznej na funkcjonowanie małego miasta (przykład Jelcza-Laskowic). W: T. Marszał (red.), *Struktura funkcjonalna małych miast* (s. 99-113). Wydawnictwo Uniwersytetu Łódzkiego.
- Hajduga, P. (2014). Special Economic Zones in the Lower Silesia Region as a Regional Development Stimulator During the Crisis. *Prace Naukowe Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu*, (334), 56-65.
- Kubin, T. (2010). Specjalne strefy ekonomiczne jako forma pomocy przedsiębiorcom ze strony państwa. W: M. Kolczyński, W. Wojtasik (red.), *Innowacyjne i społeczne oddziaływanie specjalnych stref ekonomicznych i klastrów w Polsce*, Towarzystwo Inicjatyw Naukowych.
- Ministerstwo Rozwoju. (2020). *Informacja o realizacji ustawy o specjalnych strefach ekonomicznych. Stan na 31 grudnia 2019 r.*
- Ministerstwo Rozwoju i Technologii. (2022). *Informacja o realizacji ustawy o specjalnych strefach ekonomicznych. Stan na 31 grudnia 2021 r.*
- Ministerstwo Rozwoju i Technologii. (2023). *Informacja o realizacji ustawy o specjalnych strefach ekonomicznych. Stan na 31 grudnia 2022 r.*
- Ministerstwo Rozwoju i Technologii. (2024). *Informacja o realizacji ustawy o specjalnych strefach ekonomicznych. Stan na 31 grudnia 2023 r.*
- Ministerstwo Rozwoju, Pracy i Technologii. (2021). *Informacja o realizacji ustawy o specjalnych strefach ekonomicznych. Stan na 31 grudnia 2020 r.*
- Pastusiak, R. (2011). *Specjalne strefy ekonomiczne jako stymulator rozwoju gospodarczego*. Wydawnictwo Uniwersytetu Łódzkiego.
- Peres, M., Ameer, W. i Xu, H. (2018). The Impact of Institutional Quality on Foreign Direct Investment Inflows: Evidence for Developed and Developing Countries. *Economic Research - Ekonomska Istraživanja*, 31(1), 626-664.
- Rozporządzenie Ministra Gospodarki z dnia 2 grudnia 1997 r. w sprawie ustalenia planu rozwoju Wałbrzyskiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej „INVEST-PARK” (Dz. U. z 1997 r. nr 153, poz. 1004)
- Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 15 kwietnia 1997 r. w sprawie ustanowienia wałbrzyskiej specjalnej strefy ekonomicznej (Dz. U. z 1997 r. nr 46, poz. 290)
- Stryjakiewicz, T. (1999). *Adaptacja przestrzenna przemysłu w Polsce w warunkach transformacji*. Wydawnictwo Naukowe Uniwersytetu Adama Mickiewicza w Poznaniu.
- Tavares-Lehmann, T. A., Toledano, P., Johnson, L. i Sachs, L. (red.). (2016). *Rethinking Investment Incentives. Trends and Policy Options*, Columbia University Press.
- UNCTAD. (2015). *Enhancing the Contribution of Export Processing Zones to the Sustainable Development Goals. An Analysis of 100 EPZs and a Framework for Sustainable Economic Zones*. https://unctad.org/en/PublicationsLibrary/webdiaepcb2015d5_en.pdf
- Ustawa z dnia 20 października 1994 r. o specjalnych strefach ekonomicznych (Dz. U. z 1994 r. nr 123, poz. 600 ze zm.)
- Ustawa z dnia 10 maja 2018 r. o wspieraniu nowych inwestycji (Dz. U. z 2018 r., poz. 1162 ze zm.)
- Woźniak, E. (2013). Rola Wałbrzyskiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej „Invest-Park” w opinii mieszkańców Wałbrzycha. *Rozwój Regionalny i Polityka Regionalna*, (24), 147-168.
- Zeng, D. Z. (2016). Special Economic Zones: Lessons from the Global Experience. *Department for International Developments PEDL Synthesis Series*, (1), 1-27.

Functioning of the Wałbrzych Special Economic Zone "INVEST-PARK" during the COVID-19 Pandemic

---

Abstract

Aim: The aim of this article is to present the effects of the functioning of the Wałbrzych Special Economic Zone “INVEST-PARK” in the years 2019-2023, i.e., during the COVID-19 pandemic, in the context of the existing research gap concerning the impact of economic crises on the operations of special economic zones in Poland.

Methodology: The study employs a descriptive method and quantitative analysis of data contained in annual reports published by the minister responsible for economic affairs, as part of the Information on the Implementation of the Act on Special Economic Zones. The analysis covered, among others, the

number of valid permits for conducting business activity within the Wałbrzych zone, the value of completed investments, and the number of jobs created.

Results: The collected data enabled an assessment of the functioning of the Wałbrzych Special Economic Zone “INVEST-PARK” during the COVID-19 pandemic. The zone demonstrated continuity of operations, supporting entrepreneurship despite adverse conditions. The achieved investment and employment indicators reflect the zone’s resilience and adaptability in the face of global economic disruptions.

Implications and recommendations: The experiences of the Wałbrzych Special Economic Zone “INVEST-PARK” may serve as a benchmark for other SEZs in Poland. It is crucial to ensure mechanisms for rapid response and to maintain investment attractiveness even under crisis conditions. Further research is recommended on the long-term impact of the COVID-19 pandemic on investment and employment structures.

Originality/value: This article addresses the research gap regarding the analysis of the effects of the COVID-19 pandemic on the operations of the Wałbrzych Special Economic Zone “INVEST-PARK.” The value of the work lies in its relevance, practical significance, and its analysis of one of the key instruments of regional policy in Poland

Keywords: special economic zone, number of valid permits, investment expenditures, COVID-19 pandemic

---